

MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE DNIA 28. MAIA 1825. ROKU W SOBOTĘ.

Dostrzeżenia meteorologiczne w Warszawie.

		Cieplomierz R.		Barometr.		Wiatr.		Stan Nieba.	
Dnia 26 Maia	Zrana . . .	Stopni ciepła . . .	+13	Cali 27 linii	8,4	Poludniowy		Słońce blade.	
	Popołudniu . .	Stopni ciepła . . .	+23	„ —	6,5	Poludniowy		Słońce pobiega.	
	Wieczorem . .	Stopni ciepła . . .	+12	„ —	8,3	Poludniowo-zachodni		Gwiazdy.	
27	Zrana . . .	Stopni ciepła . . .	+10	Cali 27 linii	8,4	Poludniowy	Poludniowo-zachodni	Słońce blade.	
	Popołudniu . .	Stopni ciepła . . .	+14	„ —	7,7	Północny	Północno-zachodni	Dżdżysto.	
	Wieczorem . .	Stopni ciepła . . .	+13	„ —	6,5	Poludniowo-zachodni		Xiężyc.	

SEYM KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Posiedzenie Izb połączonych dnia 14. Maia.

Na posiedzeniu Izb połączonych dnia tego, stósownie do programmatu, odczytany został przez Członków Rady Stanu, rapport ogólny Rady Stanu z działań Rządu od czasu ostatniego Seymu; poczem w porządku statutem organicznym przepisany, obie Izby rozłączywszy się przystąpiły do wyboru Członków Kommissyów Seymowych.

Skutkiem głosowania wybranymi zostali:

z *Senatu*

do *praw Skarbowych*

JW. Senator Kasztelan *Kochanowski*, *Miarczyński* i *Wodziński*.

do *praw Cywilnych i Kryminalnych.*

JW. X. Biskup *Prażmowski*, JW. Senator Kasztelan *Bniński* i *Wiszniewski*.

Do *praw organicznych i Administracyjnych.*

JW. Senator Kasztelan *Gliszczynski*, *Kiciński* i *Xiąże Radziwiłł*.

z *Izby Poselskiej.*

do *praw Skarbowych.*

JW. *Kajetan Kozłowski* Deputowany Płocki, *Augustyn Słubicki* Poseł Brzeski, *Ignacy Wężyk* Poseł Bialski, *Henryk Dembiński* Poseł Stopnicki, i *Henryk Łubieński* Poseł Miechowski.

Do *praw Cywilnych i Kryminalnych.*

JW. *Jan Olrych Szaniecki* Deputowany Stopnicki, *Stanisław Sołtyk* Poseł Szydłowiecki, *Leon Dembowski* Poseł Kazimierski, *Stanisław Kaczkowski* Deputowany Sieradzki i *Andrzej Walchnowski* Poseł Szydłowski.

Do *praw organicznych i Administracyjnych.*

JW. *Tomasz Łubieński* Poseł Chełmski, *Adam Cieciszewski* Poseł Żelechowski, *Jan Bardziński* Poseł Orłowski, *Prot Lelewel* Poseł Wągrowski, *Józef Wiszniewski* Deputowany Kalwaryjski.

Posiedzenie dnia 21. Maia.

w *Izbie Senatorskiej.*

Na posiedzeniu dnia tego JW. Radca Stanu *Woźnicki*, zastępca Ministra Sprawiedliwości, wniósł do dyskusji Senatu Oddział I. księgi I-ey Projektu Kodexu Cywilnego Królestwa Polskiego, złożony z Tytułów następujących:

Tytuł wstępny. O skutkach i stósowaniu praw w powszechności.

Tytuł I-szy. O używaniu, pozbawieniu i zawieszeniu praw Cywilnych.

Tytuł II. O Zamieszkanianu.

Tytuł III. O Nieobecnych.

Tytuły te po wysłuchaniu Członków Kommissy do *praw Cywilnych i Krymi-*

nalnych, iednomyślnością przyjęte zostały.

w *Izbie Poselskiej.*

Na posiedzeniu dnia tego JO. *Xiąże Lubbecki* Minister przydujący w K. R. P. i S. wniósł do Izby Poselskiej Projekt do prawa:

O Ustanowieniu Towarzystwa Ziemskiego Kredytowego w Królestwie Polskiem.

Projekt ten wraz z zmianami i dodatkami poczynionymi w skutku Narad Kommissyów Seymowych z Radą Stanu, odczytany został Izbie przez Sekretarza Seymowego, poczem Członkowie Kommissy do *praw Skarbowych*, mając sobie z kolei udzielony głos przez JW. Marszałka, zdawali Izbie Poselskiej sprawę z działań swoich, wynurzając przytém opinią nad Projektem pod rozagę Izby przychodzącym.

Na tém Posiedzenie dnia tego ukończonym zostało.

Posiedzenie dnia 24 Maja.

w *Izbie Poselskiej.*

Na posiedzeniu dnia tego zajmowała się Izba Poselska dalszym rozbiorem Projektu do Prawa: O ustanowieniu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Przy rozpoczęciu dyskusji JO. *Xiąże Lubbecki* Minister P. w K. R. P. i S. zawiadomił Izbę Poselską że NAYIAŚNIEYSZY PAN mając sobie doniesionem iż przy dyskusji Kommissyów Seymowych z Radą Stanu Artykuł 14. Projektu podwóyny Redakcyi, z których iedna bezwarunkowe przyjęcie listów zastawnych nakazuje, druga zaś w przypadku ustąpienia pierwszeństwa Towarzystwu w księgach hypotecznych od tego obowiązku uwalnia, równą liczbę miał głosów za iedną i drugą, dozwolił raczył, aby Izba Poselska przez oddzielne nad tym Artykułem kreskowanie względem Redakcyi iego wyrzekła, poczem dopiero do głosowania nad całym Projektem przystąpiła.

OBWIESZCZENIE RZĄDOWE.

Kommissya Woiewództwa Mazowieckiego

Podaje do powszechny wiadomości, że stósownie do urzędzenia Kommissy Rządowey Woyny w dniu 2 Kwietnia r. 1817 wydanego, otlbędzie się w biurze Kommissy Woiewództwa Mazowieckiego posiedzenie swe przy ulicy Przeiazd pod liczbą 646 mającém, licytacya in minus na dostawę światła dla Woyska Polskiego w mieście Warszawie i w Woiewództwie Mazowieckiem konsystuiącego, na czas od 1 Lipca r. b. do ostatniego Czerwca roku p. Termin do odbycia licytacyi dzień 8

Czerwca r. b. o godzinie 3 po południu naznacza się. Każdy do licytacyi ubiegający, złożyć iest obowiązany do kassy główney Woiewództwa Mazowieckiego wadium sumnę zł. 3000 wynoszącą, nikt bowiem bez okazania kwitu kassy, wniesienie wadium udowodniaiącego, do licytacyi przypuszczony nie będzie. O warunkach do odbycia licytacyi, każdego dnia w *Expedyturze Kommissy Woiewódzkiej* dowiedzieć się można.

w Warszawie dnia 25. Maia 1825. r.

Radca Stanu Prezes

w Zastępstwie *Kożuchowski*.

Sekretarz Jeneralny *Filipecki*.

Kommissya Woiewództwa Mazowieckiego

Z złożonych sobie przywileiów miastu Wiskitki w Obwodzie Sochaczewskim, Woiewództwie tuteyszém położonemu nadanych, mianowicie przywileiów Nayiasnieyszego Króla Polskiego Augusta 2 w dniu 13 Października 1724 roku przekonana się, że w mieście tém odbywać się winny iarmarki w dni następujące.

1) Dnia 2 Lutego, na święto Oczyszczenia Nayświętzey Panny Maryi.

2) Dnia 19 Marca, na święto Ś. Józefa.

3) W Niedzielę 4 wielkiego postu.

4) Dnia 8 Maja, na święto Ś. Stanisława Biskupa.

5) W Niedzielę podczas Oktawy Bozego ciała.

6) Dnia 15 Sierpnia, na święto Wniebowzięcia Nayświętzey Panny Maryi.

7) Dnia 27 Września na Przeniesienie Ś. Stanisława.

8) Dnia 1 Listopada, na święto Wszystkich Świętych.

Gdy z powodu wypadków politycznych kilka z tych iarmarków od niejakiego czasu odbywać się przestały, Kommissya Woiewódzka przeto będąc w chęci przywrócenia onych, a tém samém ożywienia w mieście Wiskitkach handlu, podaje do wiadomości powszechny iż odtąd w dnie wyrażone iarmarki w tém mieście odbywać się będą na których wszelkiego rodzaju produkta, wyroby fabryczne, bydło, konie i trzoda sprzedawać i kupować się zwykły.

w Warszawie dnia 18 Maia 1825.

(podpisano iak wyżej)

W A R S Z A W A.

— Dnia wczorayszego przybył tu J. K. W. *Xiąże Oranii* Następcą tronu Niderlandzkiego.

— Dnia 9 h. m. z rana, w okolicy *Sto-pnicy*, po uderzeniu kilkakrotnem piorunu, nastąpiła gwałtowna ulewa. Ogromna massa wody w kształcie słupa spadł.

szy raptem z obłoków zalała w przeciągu 10 minut kilka wsi, pozrywała domy, mosty i groble, a części zabudowań i sprzęty domowe daleko pounosiła; w zapasach zbożowych, polach i łąkach przez zamulenie znaczne zrzuciła szkody.

— Towarzystwo jezdców Pana *Kenedel* rozpoczęło dawać swe widowiska w nowo urządzonym Cyrku przy ulicy Mazowieckiej.

— W domu pod Nrem 49 w rynku starego miasta można widzieć *piec* już ustawiony w najnowszym guście, który może służyć za ozdobę w pokoju, z polewą podobną do fajansu angielskiego ogniotrwałą z fabryki *dorpatskiej*. Podług 24 wzorów tamże zostawionych, przyjmują się obstalunki na te piece.

— *Doniesienie Literackie*. — Często wywiadywania się różnych osób, o wydanym dziele pod tytułem: *Zasady do ocenienia dóbr ziemskich*, i *Mysli dążące ku polepszeniu rolnictwa* są powodem niniejszego uwiadomienia, iż takowe w księgarni XX. *Missyonarzy* pod Nrem 408 u Ś. *Krzyża*, każdego czasu dostać można.

Exemplarz *Zasad* po zł 3 — *Mysli* po zł 1.

PRZYIECHALI (dnia 26 i 27 Maja)

Bielecki Józef Podpułkownik z Łęczycy — Jawornicki Felix pisarz Trybunału z Radomia — Ostrowska Antonina Hrabina z Tomaszewa — Szweykowski Józef Starosta z Wilna — Weisenhof Jeneral z Siedlec — Gedroyc Adolf Xiążę z Plocka — Radziwill Leon Xiążę z Poznania — Grocholski Mikolaj Gubernator z Kamienca Podolskiego — Miolem Paul Hrabia Kamerjunker J. C. Mości z Waryża — Gordkeler Konsyliarz J. C. M. z Petersburga.

WYIECHALI (dnia 26 i 27 Maja)

Morski Bernard Obyw. do Kłodowy — Diakow Jeneral do Koszyków — Zarkosen kupiec do Peterzburga — Jablonowski Konstanty Pułkownik do Mikulowie — Symonow Iwan Radca rossyjski do Roien — X. Rauch Ewodyusz Prowincyal do Plocka — Nakwaska Anna Kasztelanowa do Małej wsi — Popielowa Józefa Ob. do Goworzyna — X. Pniewski Jakób Kanonik do Pultuska.

z Krakowa 22 Maja.

Odbył się tu konkurs do wakującej posady Profesora Astronomii i Dyrektora Obserwatorium. — Z ubiegających się, tylko Pan *Maxymilian Weisse*, były Assystent Uniwersytetu Wiedeńskiego, okazał rzetelne dowody tak usposobienia iak zalet moralnych, i przeto w dniu 20 Maja mianowała go Wielka Rada Profesorem Astronomii i Dyrektorem Obserwatorium. Pan *Weisse* jest uczniem sławnego Litrw, a *Baron de Zach* zaszczytnie wspomina o nim w swojej *Correspondence Astronomique*. — Weydzie więc na nowo Obserwatorium Krakowskie w ukredytowaną korespondencją która dotąd była przerwana od czasu iak szanowny i zasłużony Professor *Łęski* oddalił się z Krakowa z przyczyny wiekiem osłabionych sił swoich.

z Kopenhagi 8 Maja

— Azyatyckie towarzystwo odbyło w Kopenhadze, na początku Maja, publiczną licytacją swoich towarów. Chińskich towarów sprzedano za 102,600 talarów, a z wschodnio-indyjskich tylko za 6,200 talarów. Podług zrobionego wykazu ogół towarów, puszczonech na licytacją, wart był 582,400 talarów.

— Wiele okrętów rozbiło się na morzu północnym i w Kattegat w czasie burz w pierwszą połowę Kwietnia.

— Przybyły z Islandyi pocztowy statek przywozi z tamtąd wiadomości dochodzące do połowy miesiąca Marca. Zima była tęga i ciągła. Raz gdy nastąpiła odwilż w Styczniu, wylało wiele strumieni i poczyniło znaczne szkody. Dały się uczuć w Border Syssel i w Soenderlande kilka wstrząśnień ziemi w Styczniu, z których najznaczniejszy było w dniu 20 Stycznia, w tym samym prawie czasie co i w Santa-Maura na iońskich wyspach, i wraz zmałymi wstrząśnieniami ziemi w Karyntyi. Wielu pasterzy i podróżnych zginęło w ciągu ostrój i ciągle śnieżnej pory.

(G. B.)

z Frankfurta 15 Maja

— Na posiedzeniu drugiey Izby badenskiej z dnia 3 i 4go b. m. naradzano się o przyjęciu budżetu skarbowego na najbliższe lata, który po poprzedniem rozstrząśnieniu szczególnych pozycy, miał być wyższy o 55,249 ZłR. 20 kraj. Jednogodnie ustanowiony został na rok 1825 w sumie 7,290,815 ZłR. 20 kraj. na rok 1826 w sumie 7,200,215 ZłR. a na rok 1827 na 7,322,315 ZłR. Poczem izba głosowała o całym skarbowym systemie od 1825 do 1827 r. i *jednogodnie* oświadczyła się za jego przyjęciem.

— Na szesnastym publicznym posiedzeniu Izby deputowanych Królestwa Bawarskiego, pomiędzy innymi projektami uczyniono także wniosek o zniesienie dozwolonego żydom w niektórych okolicach Królestwa pobierania wyższego procentu. W skutek tego projektu nie wolno żydom od summ pożyczanych wyższego żądać procentu, nad ten iaki dla chrześcian postanowiony. Izba wyższa projekt ten bezwarunkowo przyjęła, a Kommissya Izby deputowanych oświadczyła się za przyjęciem jego.

Oprócz tego na wniosek deputowanych *Häckera* i *Ann*s podano projekt: aby prosić J. K. M. izby we względzie handlu papierami rządowemi postanowiono, aby na przyszłość skarg wynikających z kupna tychże papierów „na czas przyszły“ nie przyjmowano w sądach, skoroby same papiery, lub summa za którą kupione zostały złożoną nie była. Powodem do tego wniosku były straty poniesione w czynnościach handlowych, gdy się ktoś obowiązując, pewny gatunek papierów, za umówioną summę, na czas oznaczony, drugiemu dostawie, lecz wcale niedopełnia swego zobowiązania się, i w końcu wynagradza tylko różnicę kursu tychże papierów.

— Dla Niemców pocieszającym jest doniesienie że Kompania Reńsko-Zachodnio-Indyjska w Elberfeld już teraz sprzedała wszystkie swe Akcyje. Świadomi rzeczy kupcy uważają, iż tak pomyślny skutek winni są szczególniey dobrej dywidendzie, która po ostatniem ogólnem zebraniu się Akcyonaryuszów pomiędzy nich rozdzielona została. Poddyrektor towarzystwa P. *Becher*, był obecnym na ostatnim iarmarku w Frankfurcie, i widziano tłoczących się do niego fabrykantów niemieckich, osobliwie zaś z Saxonii i z prowincy pruskiej Nadreńskich, którzy z nim umawiali się względem konsygnacyi towarów, iakichby za pośrednictwem Kompanii nabyć chcieli. — Podobnież i akcyje utworzoney w Elberfeld kompanii górnicy niemiecko-amerykańskiej stały się przedmiotem spekulacyi, po odebraniu pomyślnych raportów od wysłanych do Me-

nyku Agentów. Wiadomo powszechnie że jeden n. p. dom kupiecki w Frankfurcie kilka set akcyj zakupił. (G. B.)

— Dnia 10 b. m. rozpoczęła się w *Karlsruhe* tegoroczna wystawa pódów sztuk i przemysłu i będzie trwać do dnia 26. Wielki Xiążę odwiedził salon jeszcze przed otwarciem, a towarzystwo sztuk i przemysłu znalazło naysiękniejsze wynagrodzenie za swoje pracowite usiłowania w zadowoleniu swojego dostojnego opiekuna.

— Angielski Jeneal *Congreve* przybył dnia 4 do Moguncyi i natychmiast rozpoczął układy z władzą miejską o oświecanie miasta gazem. Nazajutrz odjechał.

— Aktorka *Panna Gans* z trupy *Grafa*, przeszła z religii *Moyżesza* na Katolicką i publicznie w Lippstadt Chryst święty przyjęła.

— W Urzędowey gazecie Wirtemberskiej ogłoszono pod dniem 10 Maja, że zniesionem zostało rozporządzenie mocą którego wszyscy lennicy Królescy obowiązani byli donieść Monarsze gdy się żenili z szlachcianką, a prosić o pozwolenie gdy poymowali żonę z niższego stanu.

— Angielskie towarzystwo do oświecenia gazem, które zamierza podjąć się oświecania gazem ulic większych miast niemieckich, podało w tym przedmiocie swoje plany miejskim Władzom Sztutgardzkim, a to w sposobie, iż przylepszem oświeceniu miasta, koszta niebędą większe nad te które teraz podejmuie.

Przeznaczony w Moguncyi do wyrabiania gazu budynek ma być na tém miejscu wystawiony, które nosi imię tego męża, co swoim nieśmiertelnym wynalazkiem tak wiele przyłożył się do oświaty rodzaju ludzkiego. Może potrzebaby nadać tej budowli kształt taki, aby zarazem uchodziła za tymczasowy pomnik dla *Guttenberga*, dopóki nie nadejdzie ta chwila, w której Moguncya będzie mogła zupełnie wypłacić swój dług należny pamięci męża, którego była kolebką i którym się tak słusznie zaszczyca.

— Pomimo ostrzeżeń i wielu urzędowych doniesień o smutnym losie przybyszów do Brazylii, zbiera się znowu przeciw towarzystwo złożone z 2,000 osób z darmsztackiego i nassauskiego, poduszczone przez emissaryuszów, aby popłynąć z końcem b. m. do téj ziemi obiecanej. Kompania ta uda się na dół Renem do Hollandyi. Nędza dla żyjących, a utrata dla rodzin majątku osób zmarłych stanie się ich udziałem.

— W Jena Senat akademicki zakazał uczniom na nowo iak naysurowiey noszenia strojów dawnych niemieckich i wąsów.

z Wiednia 18 Maja

— W téj chwili odbieramy wiadomość że N. Cesarstwo, wyiechawszy d. 9 b. m. z *Monza*, stanęli dnia 10 w Medyolanie i odprawili po południu wjazd swój do téj stolicy z nadzwyczajnym przepychem, któremu iak naysiękniejsza pogoda sprzyiała.

— Stanął tam pierwéy w nocy z 7go na 8my Xże *Metternich*. W podróży z *Paryża* strawił 17 dni, iadąc przez *Lyon*, *Nimes*, *Marsylią*, *Nizzę*, *Col di Tenda*, *Coni*, i *Alessandrią*. (Dos. Aus.)

— Podług doniesienia gazety wychodzącej w *Bayreuth*, Cesarz Jmć polecił nayszymszym gabinetowym reskryptem, aby zebrał się w Węgrzech *Seym* w miesiącu Wrześniu b. r. na którym *Najiaśniejszy*

Cesarzowa ma być w Prezburgu koronowana jako Królowa węgierska.

— Mówią o otworzeniu nowéj pożyczki i nowym znacznym rozkładzie podatku od domów, nie tylko od Wiedeńskich właścicieli domów lecz nawet i od komorników.

— Kupiec tutejszy *Tosi* uzyskał patent swobody na rok, na wynaleziony przez siebie mechanizm, przez który jeden człowiek siły zwyczajnéj, może posuwać kary lub wóz 300 centnarami wagi wiedeńskiéj obciążony, z taką szybkością, iż na równéj drodze milę niemiecką w godzinie jednéj przebydź potrafi.

— Dnia 29. Kwietnia, Infans Don Miguel, królówic portugalski, wyjechał z téj stolicy do Brün. (G. B.)

z Szwaycaryi 12 Maja.

Wielka rada kantonu Luzern zatwierdziła d. 5 b. m. większością głosów 63 przeciw 16, Kapitulacyą zawartą z Neapolem.

— Towarzystwo helweckie odbyło dnia 3. Maja 51 doroczne posiedzenie w *Schinzach*. Szanowny *Pestalozzi*, który z poblizkiéj wioski swoiéj przybył na posiedzenie, obrany został Prezesem towarzystwa. W mowie swoiéj wziął sobie za przedmiot. «Jak ustalić wolność oyczyzny wewnątrz, niepodległość zewnątrz kraiu.» Najmocniejszą podporą wolności uważał mówca przywiązanie obywateli do wolności i oyczyzny, zważając środki zasilające tego ducha; naydłużéj zastanawiał się nad oświeceniem ludu, nad urządzeniem szkół wyższych, i nad tém co zgodę wśród sprzymierzonych kantonów pomnażać może. Ustalenie zaś niepodległości względem innych państw, zasadał na postępowaniu z pewną godnością, mądrością i rozumą aby zyskać szacunek u postronnych. «Nadewszystko mniemam, rzekł między innymi, iż szczeré, rzetelne postępowanie z innymi mocarstwami, nayprędzéj nas do tego przywiedzie. Wiernie i sumiennie dochowujemy co przyrzeczemy; śmiało i otwarcie zdanie nasze wynurzamy.»

— Szanowne zgromadzenie zakonne na górze Ś. Bernarda, zamierza dla dobra ludzkości podobnyż instytut na górze *Simplon* założyć.

— Zimno d. 20 z. m. dokuczało także i w kantonie Wallis. Drzewa orzechowe wymarły, winnice znacznie ucierpiały, nawet i drzewa owocowe wiele uszkodzone.

Od Granic Włoskich 13. Marca.

— Arcy-Xiężna Marya Ludwika powróciła dnia 5 b. m. z Mantui do Parmy, po odwiedzeniu swoiego dostojnego Oycy.

— Donoszą z Genui że Markiz *Vincenzo Gropallo*, nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Sardyński Minister przy W. Porcie popłynął dnia 2 Maja do Konstantynopola. Jest to pierwszy dyplomatyk którego dwór Sardyński wysłał do Porty.

— Podług listu odebranego z 26. Kwietnia z Turynu, Król Jmć Sardyński przedsięwziął dać zupełną amnestyą za wszystkie polityczne wykroczenia z 1821. roku.

— Kawaler *Thorwaldsen* wystawił w swoim warsztacie na widok publiczny, model kolosalnego posągu Piusa VII. który ma być ozdoba grobu tego Papieża w kościele Ś. Piotra; dla swéj piękności i podobieństwa, wzbudza on powszechné podzi-

wienie. Ten sam artysta wykończył płaskorzeźbę marmurową, wyobrażającą kardynała *Consalvi*, który utracone przez traktat Tolentynski prowincye, Papieżowi w r. 1815 powraca. Do naynowszych dzieł *Thorwaldsena* należy także model lwa, który ma zdobić nagrobek zmarłego Xiecia *Schwarzenberga*, jeżeli pomnik ten przyydzie do skutku.

z Bruzelli 14 Maja

— Gazeta *Bruzelska Oracle* zawiera następujące pismo z Paryża (z dnia 11. Maja) którego treść całkiem przeciwna oświadczeniu Pana *Villèle* dnia 10. Maja, w Izbie deputowanych: «Zdaie się być pewną rzeczą, że nasi statysci, znuzeni codziennymi zaczepkami naszych gazet, życzyli sobie przywrócenia cenzury, i są nieiako pewni spełnienia tych życzeń. Przystąpią niebawnie po obrzędzie namaszczenia do tego środka, i byłby już zaprowadzony bez mocnego oporu Delfina. Przedmiot ten sprawia tu wiele obawy.»

— W jednéj z naszych Prowincy Sąd przysięgłych skazał dwóch ludzi na śmierć. Lecz wyrok dla uchybionych form niektórych, za nieważny uznany został, i sprawa oddana sądowi przysięgłych w *Leodyum*, który przez wyrok d. 9 b. m. ogłoszony, obudwu na śmierć skazanych zupełnie uwolnił.

— Ci powstańcy którzy się zbuntowali na wyspie *Borneo* przeciwko naszym władcom, są Chińczykami i pracują w kopalniach złota. Niewątpią o przywróceniu ich do posłuszeństwa. Lecz przez to zdarzenie może praca około tych obfitych kopalni ustać będzie musiała. (G. B.)

z Paryża 13 Maja.

— Wczorayszego dnia Xiążę *Northumberland*, nadzwyczajny Poseł Króla W. Brytanii na obrządek namaszczenia, przedstawiony został na publiczném posłuchaniu Królowi i rodzinie Króleskiéj. — Przyjęty był z wspaniałością i zwykłemi obrzędami; powinszował Królowi w imieniu swego Monarchy, i wynurzył Jego życzenie aby dobra harmonia między dwoma Mocarstwami nigdy przerwana nie była.

Król odpowiedział — „MPanie Pośle, z tém większém upodobaniem przyjmuję wyrażenie uczuć które mi wynurzasz w imieniu Króla Jmć W. B., gdy takowe doskonale zgadzają się z moimi. Zawsze z wdzięczności przypominam sobie będąc dowody Jego przyjaźni których od Niego w nieszczęśliwych czasach doznałem. Spodziewam się iż żadna okoliczność, żaden przypadek nie zamiesza zgody między dwoma narodami, stworzonymi na to, aby się kochały i szanowały nawzajem.“

— Nowa Kommissya utworzona przez Ministerium Woyny dla rozszerzenia zupełnego systematu lawet, powozów i zaprzęgów wojskowych w artylleryi i Inżyneryi iako też pociągów, składa się z następujących wyższych Officerów Artylleryi Hr. *Anthouard*, Wice-hrabiego *Tirlet*, Barona *Negre*, Barona *Boucu*, Barona *Corda*, Kawalera *Michaux*, *Clicot* Półkownika pociągu, i z Członków Instytutu *Arago* i *Poisson*. Kommissya ta ma przedstawić Ministrowi plan ulepszenia i wydoskonalenia naszego systematu transportowego.

— Dziennik *Memorial* z *Bordeaux* oznajmia w Korrespondencyi z *Madrytu* że Xiążę *Infantado* nie mógł przyjąć poselstwa

na obrzęd Namaszczenia Króla *Karola X.* zastąpi go Hr. *de la Peubla* Poseł Hiszpański w Paryżu.

— Dnia 6 Maja izba deputowanych zamknęła ogólną dyskusyą nad budżetem, przy czém P. *Alexy Noailles* uczynił uwagę, iż nigdy nie brakuie pieniędzy na teatry i likwidacye, lecz nie ma ich wcale dla duchowieństwa i iego lepszego utrzymania.

Na posiedzeniu dnia 7 Maja mówiono o projekcie do prawa, aby od d. 1 Września b. r. zabronić wpływu zapasów zagranicznego zboża w miastach, do których ie wolno wprowadzać, w celu zatamowania przez ten środek przemycania zagranicznego zboża. Środek ten nie wiele miał przeciwników i 237 głosami przeciwko 31 przyjęty został.

— Przy rozprawach nad budżetem miał Biskup *Hermopolitański* z powodu uposażenia duchowieństwa i Instytutów duchownych następującą mowę:

„MPanowie! jeżeli religia jest pierwszą potrzebą ludów, pierwszym obowiązkiem rządzących być powinno przedewszystkiem o niéj pamiętać, i należną iéy cześć i uszanowanie oddawać. W tym to względzie polityka jest toż samo co zdrowy rozum. Zawsze i wszędzie, iakakolwiek religia przewodniczyła założeniu towarzystw ludzkich, nigdy lud wykształcony nie mógł się bez niéy utrzymać, uwiecznić i zakwitnąć. Ona sama może udzielić życia towarzyskiego barbarzyńskiemu ludowi, który go szuka, i przywrócić go ludowi wykształconemu, któryby ie utracił.“

„Wiemy o tém, a świat cały to poznał, że przysięga jest naymocniejszém i naytrwalszém zaręczeniem którym łączą się członki i głowa ciała politycznego; a któż nie uzna iż przysięga bierze całą moc swoię z uczuć religijnych. Kto wykonywa przysięgę, ten wzywa Boga na świadectwo szczerości słów i przyrzeczeń swoich, i na głowę swoię sprowadza cały ciężar sprawiedliwości boskiéj jeżeli krzywoprzysięcą się stanie. — Cóż to za lud któryby sztydził sobie z tego co jest nayświętszém i naystraszliwszém? Zagroziłoby mu zupełne rozprzeczzenie, a w taki to zbytek zepsucia wpadłby niezawodnie, gdyby religia swoię władzę straciła; ten jeden wzgląd usprawiedliwiłby słowa autora *Ducha Praw*: że religia, nawet fałszywa, byłaby jeszcze naypewniejszą rękownicą poczciwości ludzkiéj. My chrześcijanie szczęśliwi iesteśmy że wyznajemy tę boską wiarę, która przeżyła wieki, oświecając, łagodząc i kształcając ludy poddające się iéy prawom; która zawsze w walce, a zawsze zwycięzka, przemogła i zwodniczą umiejętność i niewiadomośc, i sofistów i swoich katów, i niedolę i pomysłność; która dziś okazuje się nam świeżemi blizny okryta znakami iéy nieszczęść lecz zarazem iéy szlachetnych boiów. Nie przestając panować pięknością, świętością i skutecznością swoich zasad nad umysłem i sercem ludzi, upowszechniać nacyzystszych i naywyższych wyobrażeń o Bogu i człowieku, wszędzie zrodzi tkliwe i bohaterckie cnoty; i tym to sposobem przeważy wpływem swoim wyszukane występki wieku zmordowanego przez samą cywilizacyą, tak iak niegdys przeważyla występki i dzikie obyczaje barbarzyńskich czasów. Kościół gallikański powstał wśród zwalisk; nie idzie tu ani o przywrócenie mu dawnych iego bogactw ani dawny polityczny przewagi, ani wyłączeń w porządku doczesnym które mu tak zarzuca-

no a które jednakże były koniecznym skutkiem czasów z których wzięły początek, gdyż musiała być władza przy duchowieństwie gdy samo duchowieństwo posiadało nauki i światło: idzie tu M. Panowie o nadanie kościołowi naszemu téj trwałości, téj godności, bez którejby jego prace nie przyniosły owoców; potrzeba mu świątyni, obrzędów i kapłaństwa; religia tak nie może istnieć bez ołtarzy i kapłanów, iak sprawiedliwość bez trybunałów i sędziów.»

«Zaufaniem Króleskim umieszczony na czele spraw dotyczących się Religii katolickiej, wyłożę w krótkości iéy stan prawdziwy; ten szczupły lecz wierny obraz powinienem skreślić Izbie aby poznała potrzeby i zasady tego Kościoła Francyi który zawsze był, i iak spodziewam się będzie, jedną z najpiękniejszych części świata chrześcijańskiego; powinienem to uczynić przez wzgląd na duchowieństwo które z niecierpliwością oczekuje pożądaných ulepszeń, i dziwi się, że tak powolnie następują; przez wzgląd na przyjaciół a nawet i nieprzyjaciół Religii, dla iednych aby poznawszy czego się lękać, czego się spodziewać mają, nie poprzestali popierać gorliwością własną usiłowań rządu; dla drugich, przekonany że po rozproszeniu nie których przesądów można ich wyrozumiałszemi i sprawiedliwszemi uczynić, i że gdy raz oświecą się, los naszego duchowieństwa nie zazdrość w nich, lecz litość obudzi.»

«Mówić będę o osobach i rzeczach.»

«Francya liczy na swoim łonie dwadzieścia dziewięć milionów Katolików; taki to ogrom ludności ma prawo dopominać się pomocy Religii Stana; Parafie mieyskie i wieyskie, Kollegia Króleskie i gminne, szkoły niższe pęci obojczy, szpitale cywilne i wojskowe, woyska lądowe i morskie, zgromadzenia zakonnice i kobiet trudniących się nauką lub usługą ubóstwa, wielkie i małe Seminaria, oto są zakłady rozsiane na ziemi francuzkiej, których potrzeby duchowne, powinny obudzić Izb i Rządu troskliwość.»

«Żeby ie zaspokoić nie iuż z obfitością lecz przyzwoicie, dowiedzioném iest, że pięćdziesiąt tysięcy pracowników ewangelicznych potrzeba. — Wieleż ich mamy? Trzydzieści pięć tysięcy tylko; to iest o piętnaście tysięcy mniej niżeli ich rzeczywiście być powinno; a wielu iest pomiędzy nimi przez wiek i słabość niezdolnych do dźwignia ciężaru obowiązków Kapłaństwa! Powiniennem także zwrócić uwagę Izby na to, że z tych 35,000 którzy wypełniają wszystkie obowiązki duchowne dla dobra ludu, 14,000 iuż lat sześćdziesiąt skończyło.»

«Niegdyś było 40,000 Kościołów parafialnych, dziś iest ich tylko 29,000; w téj liczbie 4000 pomocniczych wakuie dla braku Xięży, a tém samem są one zwyczajnie pozbawione wykonywania obrzędów religijnych, co iest prawdziwą klęską dla Religii i kraju.»

«Wistocie MPanowie możesz być szczytniejsza instytucja od téj która w dniach zwanych dniami Boskimi, łączy, iak gdyby w iedną rodzinę, pod okiem Boga, ich wspólnego oycę, wszystkie klasy towarzystwa bez różnicy wieku, stopnia, talentu i urodzenia, wskazuje im ich obowiązki, a w troskach pociesza. Zgromadzeniu temu przewodniczy Kapłan równie kochany iak szanowany iezeli tego imienia iest godnym. Tam, że użyję słów które w jin-

nej okoliczności wyrzekłem, tam walczą przeciw wszystkim występkom, tam wskazują wszystkie cnoty, tam nauczą ubożego iak ma się poddać swemu losowi, bogatego iak ma być litościwym; starca iak ma uświęcić resztę życia które iuż mu ucieka, tam chwałę i szacuną to, co czyni człowieka dobrym oycem, dobrym synem, dobrym bratem, co spokoyność domową, dobre obyczaje utrzymuje w rodzinach! Nauki Kapłana obeymuie umysł słuchaczy, oyciec powtarza ie dzieciom, a tak naywyższa mądrość aż do chatki zstępuje, i Kapłan wieyski prostotą słów więcej mędrców ukształci, aniżeli ukształcili ich szkoły Greckie, przez swoje wspaniałe prawidła.»

«A przeto naywiększą przysługę uczynić można Religii przygotowaniem dla niéy Kapłanów, którzy łącząc umiejętność z pobożnością zdolni by byli i przykładem i nauką wzbudzić dla niéy uszanowanie i miłość. Wiem o tém, że w szkołach duchownych, w milczeniu, kształci się święte woysko przeznaczone do uwieczniania walk wiary Chrześcijańskiej przeciw błędom i występkom; lecz nauki i próby wychowawców przybytku świętego, długo trwają, i wiele lat upłynie wprzód, nim przerwa zapefnioną zostanie. Śmierć bezprzerwanie uderza na rozmaite stopnie hierarchii; w wielu dyecezyach nie tylko straty dawne lecz nawet straty coroczne nie są corocznie wynagradzane. Niech ci którzyby żądali upadku Kapłaństwa, albo też iego upodlenia i nicości, co na iedno wychodzi, drżą aby ich życzenia wysłuchane nie były! Wszystkie teorie polityczne nie zdołałyby przeszkodzić aby Religia nie zginęła z Kapłaństwem a społeczeństwo z Religią!»

(Dokończenie w przyszłym Numerze.)

— Król Jmé Portugalski zwiedza północne prowincje swojego Królestwa; podróż potrwa blisko 3 tygodnie. Dnia 26. Kwietnia Monarcha udał się z Setubal do Króleskiego zamku w Pinheiro. Wszędzie przyymowany iest z radością. (G. B.)

— Przed kilku dniami przybył tu Pan Iriarte z Madrytu i d. 7. udał się do Amsterdamu. Ma on polecenie wystarać się w Hollandyi o pożyczkę dla rządu Hiszpańskiego.

— Dnia 27. z. m. spadł tak nadzwyczajny grad niedaleko Montauban, że wiele guzów narobił postylionowi iadącemu poczta z Paryża do Grisolle. Grad zniszczył plony na znaczny przestrzemi ziemi.

— Dziennik Konstytucyjny (pisze Gwiazda) dowodząc nam że mowa Henryka IV. którąmy raz przytoczyli, iest uszkodzona, przytacza prezydenta de Thou. Lecz każdy wie z iakiem stronnictwem ten pisarz parlamentowy mówi o Papieżach i duchowieństwie, oprócz tego iego skłonność ku Hugenotom sprawiła to, że iego historia potępiona została w Rzymie dekretem 9 Listopada 1609 i znowu 10 Maja 1757. Autor nowoczesny w tych słowach opisuje prezydenta de Thou: «*Audax nimium; hostis jesuitarum implacabilis, calumniator Guisiorum, protestantium exscriptor, laudator amicus; sedi apostolicae et synodo tridentinae toti quae rei catholicae parum aequis.*» Inny pisarz mówi że naywiększa część zdarzeń, opowiedzianych przez niego np. o Niderlandach, czerpana była z nieczystych źródeł. Pisał często podług pamiętników które mu nadsyłałi z różnych krajów heretycy. Gdy dziennik oskar-

żał nas że czerpamy z nieczystych źródeł nie spodziewał się zapewne że tenże sam zarzut w tych słowach zrobiono autorowi którego nam cytuję, a z resztą wolno nam mniemać że pisarz który tych słów użył mówiąc o de Thou miał za sobą większą powagę niżeli dziennik Konstytucyjny.»

z Londynu 11 Maja

— Okręt Blossom o 28 działach, pod sprawą Kapitana Beechey wychodzi w tych dniach pod żagle z Portsmouth do cieśniny Behringa, dla oczekiwania tam przybycia Kapitana Parry morzem, lub Kap. Franklin lądem, i dla dania im pomocy gdy tego potrzeba było.

— Wczoray wieczór niemógł Pan Canning być przytomny rosprawom o bilu usamowolnienia katolików; bronił go P. Huskisson przeciw zarzutom P. Peel i Adwokata generalnego. Przeszedł nareszcie ten sławny bil większością 248 głosów przeciw 227.

— W ciągu r. 1824 zgorzało w Londynie 106 domów.

— Lord Kensington założył się o 1,000 gwineów, że w dniu 8 Czerwca uiedzie z tąd na iednym i tymże samym koniu do Oxford, a to pomiędzy wschodem a zachodem słońca. Nasi ochoczy do zakładów ziomekowie są nader skutku ciekawi.

— Z otrzymanych ostatnich wiadomości z Nowego-Jorku, dowiadujemy się że tam niedawno zdechł wielki pies gończy Franklina. Nie był to pies pospolity, albowiem był żywiony kosztem municypalności, i aby nigdy niedostatku niedoznał — kilka osób zapisało mu małe sumki. Latwo się domyśleć że to miało wielu naśladowców, aż nakoniec pies tak się zzbogacił że miał 50,000 dollarów.

DONIEŚIENIA

— Jest do nabycia Wieś Rządowa do naywyższego stopnia melioracyi i przemyślu doprowadzona, z nowemi iak nayporządniejszemi zabudowaniami tak Dworskimi iako też Gorzelnią, Browarnią i Wolarnią nowo wyporządzoną, z własnemi statkami tak gorzelnianemi iako i Browarnemi; z Inwentarzem bydła rogatego, chlewnego, owiec dobrze poprawnych, fornalką, zgoła wszystkimi porządkami gospodarskimi, z ogrodem fruktowym bardzo korzystnym — z Chmielnikiem nowo założonym, plantacją tytoniu, wraz z odstąpieniem Kontraktu na ten rok zawartego. — Przyłączoną do niéy iest Entrepryza z znakomiteni korzyściami połączona na lat 12, o której zgłaszającemu się bliżej informacja udzielona być może.

Wieś pomieniona w raz z Entrepryzą z powodu zmiany meysca odległego z dniem 1. Czerwca r. b. iest do odstąpienia z naywiększym pożytkiem dla Nabywcy. — Kaucya na Wieś składa się częścią z Hipotecznej Obligacyi, częścią z gotowizny, a na Entrepryżę z saméy gotowizny.

Dogodność tę ieszcze Nabywca mieć może, iż wchodząc we wszystko, połowę w gotowiznie podług ugody opłaci. — Co do drugiey połowy zaś, na pewny Hypotece skoro będzie zabezpieczoną, — Odstępujący Prawa chętnie przestanie. — Listy Frankowane przyymuje w tym Interresie Poczta pograniczny w Słupcy.

— Zginęła dnia dwudziestego siódmego Maja w południe przy Ulicy Nowy-Swiat Suczka tak zwany Szpicel lat dwa mieć mogący, na krzyżu z małą plamką oparzoną; ktoby go odniósł do domu Bobińskiego przy Ulicy Nowy-Swiat pod Ner 1298 na pierwsze piętro dostanie nagrody Złp. 15.